

Prædiken til 1. søndag efter trinitatis

Luk. 16, 19-31

”Hvis de ikke hører Moses og profeterne, vil de heller ikke lade sig overbevise, selv om en står op fra de døde”. Det er altså den besked, som lignelsen om den rige mand og Lazarus slutter med. Og den kunne være et indlæg i den debat, der har været i Kristeligt Dagblad i de sidste uger, om hvorvidt kristendommen er en lovreligion. Det er jo et emne, der har fået fornyet aktualitet på grund af mødet med islam. For islam er en udpræget lovreligion. Men når man så støder på udtrykket ”lovfri kristendom” eller læser, at budene i f.eks. Bjergprædikenen bliver radikaliseret, for at vi skal indse, at vi ikke kan overholde dem, men kun har Guds nåde at håbe på, så er skruen strammet over gevind.

Jeg er ganske sikker på, at Paulus såvel som forfatteren til Matthæus-evangeliet mente, at det hørte med til at være kristen, at man overholdt Guds bud, dvs. De ti Bud og det dobbelte kærlighedsbud om at elske Gud af hele sin styrke og sit medmenneske som sig selv. Det, som vi i ”men jeg siger jer”-ordene i Bjergprædikenen hører som en radikalisering, er i virkeligheden en fjernelse af alle muligheder for forbehold. Men det er ikke ment som noget, der er over evne. Hvad der fordres er, at vi elsker vort medmenneske, ja selv vores fjende, af hele vores hjerte. Vi skal ikke gøre såkaldte ”gode gerninger” for at gøre indtryk på Gud. Men vi skal aflæse

vort medmenneskes, ja selv vores fjendes nød og behov som noget, det er vores opgave at afhjælpe, fordi Gud har gjort indtryk på os.

Når lignelsen taler om Moses og profeterne, er det selvfølgelig ikke hele Moseloven, der tænkes på. Alt med spiseforskrifter, ofre, omskærelse, og hvad det nu kan være, har ingen adresse til kristne. Men overholdelsen af de bud, der handler om forholdet til medmennesket, er til gengæld blevet gjort til ufravigelig del af vores gudstjeneste. Det er her, vi viser, hvad vi tror om Gud. For selv om bekendelser har spillet en stor rolle i kirkens historie og stadig bliver trukket frem som målestok for især andres tro, så er det i hvert fald ifølge Det nye Testamente ikke det første, der bliver spurgt om, når vi bliver stillet til regnskab. I lignelsen om verdensdommen afgøres alt af, hvordan den enkelte har forholdt sig til medmennesket i nød. For det er som det nødlidende menneske, Kristus møder os: ’Hvad I ikke har gjort imod en af disse mine mindste, har I heller ikke gjort imod mig!’

Meninger og bekendelser kan være gode og nyttige nok. Men de bliver tomme for indhold dér, hvor de står alene. For sandt nok: Den måde vi indretter vores liv på, og den måde, hvorpå vi forholder os til vore medmennesker, fortæller meget mere end vores ord, hvad vi i virkeligheden tror om Gud.

Det nye Testamente betyder ”den nye pagt”. Og det er jo netop den nye pagt, som profeterne, især Jeremias og Ezekiel, forkyndte skulle komme. Denne pagt adskiller sig fra den gamle pagt fra Sinaj, hvor Gud fortælles at have givet israelitterne sine bud på stentavler. For i den nye pagt – siger profeterne – vil Gud skrive sine bud i menneskers hjerter, på kødtavler, som det hedder, og give dem sin ånd i deres indre, så de både vil og kan opfylde hans bud. Og at vi netop lever under denne nye pagt, minder vi jo hinanden om, hver gang vi holder nadver.

”De har Moses og profeterne, dem kan de høre”. Det var Abrahams første svar til den forpinte rige mand, da han bad om, at Lazarus måtte blive sendt til hans faders hus for at advare hans fem brødre, så de ikke også skulle havne i pinestedet. Det rejser selvfølgelig spørgsmålet om, hvad forskellen er på tiden før Kristi komme og efter. Svaret er – ikke meget overraskende i en prædiken – Jesus Kristus. For den Jesus fra Nazaret, der gik omkring i Galilæa og Judæa i et års tid eller så, fremkaldte gennem sin prædiken og lovforkyndelse og sine handlinger et nyt billede af Gud hos dem, der oplevede ham. Han skrev så at sige Guds vilje ind i deres hjerter. Kun få år efter Jesu død kunne Paulus udtrykke det med, at Kristus var blevet Guds billede for mennesker. Ikke som historisk skikkelse. Men som den, som troen havde set og munden bekendt. Det er Jesus som dette billede af Gud, evangelierne vil fastholde og videregive, og som enhver prædiken skal formidle.

Og det kan være svært nok. For her hjælper ingen beviser eller argumenter, der så at sige vil tvinge tilhøreren. Måske er der ligefrem her en gådefuld forbindelse mellem lignelsens Lazarus og så hans navnefælle i Johannesevangeliet, den Lazarus, som vi hører, at Jesus kaldte ud af hans grav. For ifølge Johannesevangeliet var det jo ikke en

begivenhed, der fjernede alle spørgsmålstegn ved Jesus. Tværtimod gjorde opvækkelsen af Lazarus kun Jesu modstandere endnu fastere i deres beslutning om at rydde ham af vejen. Det var den virkning, som det ultimative tegn på Jesu magt havde på dem. De overhørte indbydelsen. Kristentro og tvang har i øvrigt altid haft det som ild og vand. Fører tvangen ikke til hykleri, fører den tit nok til overgreb. Der er her alene én vej frem, og det er – med profeternes ord – at få skrevet Guds bud ind på vores hjerter og komme i forbindelse med den ånd, der bøjer vores egen-vilje.

Lignelsen om den rige mand og Lazarus er undertiden blevet hørt som en beskrivelse af, hvordan der i det hinsides vil ske den store udligning: De, der i dette liv har haft det godt og nydt de jordiske glæder, vil komme til at betale regningen, mens de, der har lidt på denne jord – og det er jo de mange – vil kunne forvente compensation. Det lyder jo ikke godt for os, der vel i det store og hele må siges at høre til på den rige mands side. Men det er nu heller ikke den pointe, der kommer til udtryk i Abrahams svar til den rige mand. For hans forsyndelse var ikke, at han var rig, men at han ikke havde hjerte for den fattige Lazarus, der lå lige ved hans dør. Han så åbenbart ikke sin rigdom som en mulighed for at gøre godt. Han oplevede ikke sine penge som pund, som han havde fået betroet. Derfor kunne han gøre sit hjerte hårdt, så Lazarus’ åbenlyse nød ikke kunne skrives på det.

Og så er vi fremme ved et af de helt store problemer. Og det er balancepunktet mellem at tilgodese sig selv og sine på den ene side og så denne verdens uhyggeligt mange nødlidende på den anden. Mon ikke mange af os her ind i mellem gribes af følelsen af, at denne spænding er uholdbar, og at vores velfærd er på lånt tid? Måske hører vi her også straks beskeden til den rige (unge)

mand: ”Gå hen og sælg alt, hvad du ejer, og giv det til de fattige, så vil du have en skat i himlen”. I Matthæusevangeliet – og det er i øvrigt først i dette evangelium, at han bliver en ung mand – indleder Jesus sit svar med ordene: ”Vil du være fuldkommen”. Og her står vi ved balancepunktet, hvor kristendommen kan blive en lovreligion. For det sker, når vi vil bruge overholdelsen af budene til at gøre indtryk på Gud. Men balance opnår vi ikke ved at lægge alt i den ene vægtskål. For at der kan blive balance, må der være lige meget i begge vægtskåle. Og det, der skal afbalancere det, der kun kan føre til overanstrengelse, er oplevelsen af Guds kærlighed, sådan som den er kommet til syne og til orde i Jesus.

For vi skal altså elske vort medmenneske som os selv. Vi skal således også elske os selv. Vi skal så at sige tage del i Guds kærlighed til os. For vi skal ikke købe Guds kærlighed, vi skal ikke stræbe efter fuldkommenhed for at gøre indtryk på Gud. Men vi skal leve vort liv med hinanden ud af den kærlighed, som vi tror, at Gud omslutter os med. Ganske som børn ikke skal opnå forældres kærlighed, men har den på forhånd og betingelsesløst – hvis den ellers skal fortjene navn af forældrekærlighed. I læsningen fra altret fra 1. Johannesbrev optrådte det – i øvrigt eneste – sted i Det nye Testamente, hvor det lige ud hedder, at Gud er kærlighed. Det siges så også, ”og den, der bliver i kærligheden, bliver i Gud, og Gud bliver i ham” (v. 16), og at ”vi elsker, fordi han elskede os først” (v. 19), og at ”den, der elsker Gud, skal også elske sin broder” (v. 21). Ikke det ene uden det andet.

At være kristen er at leve i en stadig anfægtelse, hver gang vi gør vort hjerte hårdt over for andres nød og har fingernemme svar på andres problemer. For så er vi i gang med at save den kærlighedens gren over, som vi selv sidder på.

Oftentimes har salmedigteren held til at udtrykke tingene kort og godt. Det gælder således tit og ofte Grundtvig. I den salme, som vi skal synge om lidt, lyder det således: ”Nåden vil høste, hvad den sår, vil ikke nøjes med mindre”. Klarere kan det ikke siges. Guds kærlighed lever iblandt os, ved at vi lever den ud i livet med hinanden. Den vil forplante sig. Den vil sætte sig aftryk. Det er ikke vore meninger og vores bekendelser, der spørges om. De kan være så rigtige, de være vil. Hvis ikke de får os til at standse op, når vi møder vores Lazarus, eller hvis ikke vi er åbne og ser Guds kærlighed i andres kærlighedsgerninger over for os, så er det hele ingenting. Amen!

Mogens Müller

Salmer:

726, 691, 685, 695, 439,3, 473, 6

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk